26 -05- 2005

č. j. 2 A 19/2002 – OL - 141

Toto rozhodnutí nabylo právní moci
dnem 27. 5. 2005
Nejvyšší správní soud
v Brně dne 2. 6. 2005

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobců: **1) Plemenáři Brno, a. s.,** se sídlem Brno, Optátova 708/37, **2) PLEBO BRNO, a. s.,** se sídlem Znojmo, Přímětická 1814/52, oba zast. JUDr. Andreou Hrdličkovou, Doležalova 709/10, Brno, za účasti společností 1) Jihočeský chovatel, a. s, se sídlem Dobrovodská 53, České Budějovice, 2) PLEMENÁŘSKÉ SLUŽBY, a. s., se sídlem Otrokovice – Kvítkovice, zast. JUDr. Radkem Foralem, advokátem se sídlem AK Napajedla, Masarykovo nám. 220, proti žalovanému **Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže,** se sídlem Brno, Joštova 8, zast. JUDr. Kristinou Škampovou, advokátkou se sídlem Pellicova 8, 602 00 Brno, o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 3. 10. 2002, č. j. R 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14/2001,

takto:

I. Žaloba **se zamítá.**

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**

Odůvodnění:

I. Napadené rozhodnutí správního orgánu

Žalobou podanou u Vrchního soudu v Olomouci dne 10. 12. 2002 se žalobci domáhají zrušení rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 3. 10. 2002, č. j. R 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14/2001, který v rozkladovém řízení proti prvostupňovému rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 7. 2001, č. j. S 23/01-1122/01-220 rozhodl ve vztahu k žalobcům takto:

1) rozhodnutí ve výrokové části I. změnil tak, že žalobci spolu s ostatními účastníky řízení Holding Českomoravská plemenářská unie, k. s., Jihočeský chovatel, a. s., REPROGEN a. s., PLEMENÁŘSKÉ SLUŽBY, a. s., AGRO – Měřín a. s., CHOVSERVIS, a. s., porušili ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů, čímž narušili hospodářskou soutěž na trhu inseminačních dávek plemenných býků v České republice, přičemž žalobce Plemenáři Brno, a. s, porušil toto ustanovení tím, že uzavřel s účastníky řízení CHOVSERVIS a. s., a AGRO – Měřín, a. s., v čl. II bod 5 Smlouvy o spolupráci při realizaci šlechtitelského programu českého strakatého plemene ze dne 4. 3. 1998 a Smlouvy o spolupráci při realizaci šlechtitelského programu černostrakatého plemene ze dne 4. 3. 1998 zakázanou a neplatnou dohodu o minimální ceně inseminačních dávek plemenných býků, která zní: „u inseminačních dávek z podílu společné testace je cena pro chovatele minimálně na úrovni tržní ceny vyhlášené majitelem býka", a dále tím, že obdobně při stanovování svých prodejních cen inseminačních dávek plemenných býků pro chovatele jednal ve vzájemné shodě s účastníky řízení Holding Českomoravská plemenářská unie, k. s., Jihočeský chovatel a. s., REPROGEN a. s., PLEMENÁŘSKÉ SLUŽBY, nejméně od počátku roku 1998 do 31. 12. 2000; a žalobce PLEBO BRNO, a. s. tím, že jednal ve vzájemné shodě při stanovování prodejních cen inseminačních dávek plemenných býků chovatelům skotu s účastníky řízení Holding Českomoravská plemenářská unie, k. s., Jihočeský chovatel a. s., REPROGEN a. s., PLEMENÁŘSKÉ SLUŽBY, AGRO – Měřín, a. s., CHOVSERVIS, a. s.nejméně od počátku roku 1998 do 13. 7. 2001;

2) rozhodnutí ve výrokové části II. zrušil;

3) rozhodnutí ve výrokové části III. změnil tak, že se žalobci PLEBO BRNO a. s., a ostatním účastníkům řízení Holding Českomoravská plemenářská unie, k. s., Jihočeský chovatel, a. s., REPROGEN a. s., PLEMENÁŘSKÉ SLUŽBY, a. s., AGRO – Měřín a. s., a CHOVSERVIS a. s., podle § 11 odst. 1 písm. d) zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže zakazuje do budoucna jednání ve vzájemné cenové shodě, jakož i účastníkům řízení CHOVSERVIS a. s., a AGRO – Měřín a. s. plnění cenové dohody, popsané ve výroku I. rozhodnutí;

4) rozhodnutí ve výrokové části IV., kterým byla za porušení § 3 odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, jednáním ve vzájemné shodě podle výroku I. rozhodnutí uložena dle § 11 odst. 1 písm. h) a § 14 odst. 4 tohoto zákona žalobci PLEBO BRNO a. s. uložena pokuta ve výši 300 000 Kč a žalobci Plemenáři Brno, a. s. uložena pokuta ve výši 270 000 Kč, potvrdil.

II. Žaloba

V žalobě ze dne 10. 12. 2002, podané k Vrchnímu soudu v Olomouci žalobci namítají:

1) Žalobou napadeným rozhodnutím předsedy žalovaného došlo k porušení ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) a to § 3 odst. 3 věta první, 3 odst. 4 věta první a druhá, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 a tvrdí, že rozhodnutí nebylo vyřízeno

včas a bez zbytečných průtahů a nebylo použito nejvhodnějších prostředků, které vedou ke správnému vyřízení věci, rozhodnutí nevychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci a řízení nebylo vedeno tak, aby posilovalo důvěru občanů ve správnost rozhodnutí a aby přijaté rozhodnutí bylo přesvědčivé, správní orgán nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a neopatřil si všechny potřebné podklady pro své rozhodnutí, správní orgán neuvedl, jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě nichž rozhodoval. Žalovaný se ve své argumentaci opírá pouze o tvrzení správního orgánu 1. stupně, přičemž zjištěný skutkový stav a použité právní předpisy nejsou logicky vyargumentovány a přesvědčivě zdůvodněny.

2) Žalovaný ve svém rozhodnutí pochybil při stanovení časového plnění napadnuté smlouvy z hlediska posouzení velikosti relevantního trhu v době účinnosti smlouvy v r. 2004, žalobci přitom odkazují na stanovisko Ministerstva zemědělství.

Ke konstatování správního orgánu (str. 22), že ... „ není nutné uzavírat dohody o tom, že soutěžitelé nebudou prodávat své zboží za nižší cenu, než-li je cena nutná pro pokrytí nezbytných výrobních nákladů a přiměřeného zisku“... uvádí, že minimální cena v napadené smlouvě ze dne 4. 3. 1998 byla koncipována jako cena minimálních nezbytných nákladů a přiměřeného zisku. Z hlediska procesu šlechtění nelze dopředu stanovovat budoucí ceny a tedy jakékoliv jednání o budoucích cenách je nemožné a irelevantní. Cenu výrobku – inseminační dávky lze stanovit až po komplexním prověření nezávislou organizací nejdříve po 5 letech na základě výsledků, vyhlášených nezávislou organizací. Cena inseminační dávky je tedy ojedinělým výrobkem na trhu a cena jako taková je plně v rukou majitele.

3) Žalovaný sám ve svém rozhodnutí konstatoval, že spolupráce a koordinace účastníků řízení v rámci procesu šlechtění, konkrétně při testaci býků není porušením zákona o ochraně hospodářské soutěže a má své objektivní opodstatnění a mají-li být v procesu testace získány objektivní výsledky s dostatečně vypovídající hodnotou, neobejde se toto bez spolupráce a koordinace oprávněných organizací. V této souvislosti žalobci proto poukazují na to, že vlivem této koordinace dochází i ke stanovení ekonomických pravidel a podmínek, bez kterých není tato činnost možná.

Podnikání v oblasti plemenářských činností, kterou subjekty vykonávají na základě rozhodnutí podle zvláštních právních předpisů, přičemž dle přiloženého stanoviska Ministerstva zemědělství není podnikání v oblasti genetiky a šlechtění populací volnou soutěží. Žalobci proto s odkazem na toto stanovisko tvrdí, že samostatný prodej a aplikace inseminačních dávek není činností, jež by podléhala „okruhu předpisů na úseku hospodářské soutěže“.

Na základě výše uvedeného žalobci navrhují zrušení rozhodnutí správního orgánu 1. stupně ze dne 13. 7. 2001, č. j. S 23/01-1122/01-220 (str. 530 – 559 správ. spisu), a zrušení rozhodnutí o rozkladu ze dne 3. 10. 2002, č. j. R 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14/2001.

III. Doplnění žaloby

K poučení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2003 navrhli žalobci jako další důkaz

a) Smlouvu o spolupráci při realizaci šlechtitelského programu českého strakatého skotu ze dne 4. 3. 1998,

b) usnesení mimořádné valné hromady PLEMO a. s. z 1. 12. 1999,

c) výslech Ing. Pavla Buriana, Ing. Gabriela Večeři a Ing. Ludmily Štěpánkové,

d) zápisy z jednání představenstva a dozorčí rady žalobců.

K námitce ohledně nedostatečně zjištěného stavu věci (námitka 1 žaloby) a postupu žalovaného, žalobci dále tvrdí, že žalovaný dospěl ke stanovisku o „jednání ve shodě" s ostatními účastníky řízení na základě prostudování spisové agendy jednotlivých účastníků, přičemž výsledkem povrchního prostudování materiálů dospěl ke zevšeobecnění způsobu chování účastníků a nevěnoval dostatečnou pozornost faktickým reálným skutečnostem u jednotlivých účastníků, přičemž u žalobců neexistuje materiál přisvědčující tomuto způsobu chování. Dále tvrdí, že argumentem žalovaného, o který se opírá ve svém závěru o nedovoleném jednání a smlouvách horizontálního kartelového typu, je i smlouva ze dne 6. 12. 2000, jež však neexistuje.

K žalobní námitce o pochybení žalovaného při stanovení časového plnění napadnuté smlouvy z hlediska posouzení velikosti relevantního trhu v době účinnosti smlouvy žalobci (námitka 2 žaloby) doplňují, že v případě smlouvy spolupráci ze dne 4. 3. 1998 jde o racionalizační dohodu, jejíž ekonomický obsah nebyl nikdy naplněn, neboť ekonomický dopad smlouvy by nastal po 5 letech po prověření býků. Býci však byli ke dni 31. 12. 1999 vloženi jako nepeněžitý vklad do akciové společnosti PLEMO, čímž fakticky došlo k zániku smlouvy. Žádná ze smluvních stran od tohoto data již plemenné býky nevlastnila, a proto do budoucna byla a jsou vyloučena jednání podle této smlouvy.

Faktická účinnost smlouvy ze dne 4. 3. 1998 by nastala až na přelomu let 2003/2004 a její poměření relevantním trhem ČR nebere v potaz fakt vstupu do EU, kdy relevantním trhem je trh celého společenství.

K námitce ohledně specifik při podnikání v oblasti plemenářských činností (námitka 3 žaloby) žalobci opětovně vyslovili názor, že žalovaný nepřihlédl k tomu, že podnikání v oblasti genetiky a šlechtění je specifickou činností, nepodléhající režimu živnostenského zákona a vylučující použití zákona na ochranu hospodářské soutěže. To, že správní orgán k tomuto specifiku nepřihlédl, svědčí rovněž o neúplně zjištěném skutkovém stavu.

Žalobci dále namítají:

(námitka 4)
že posouzení žalobců jako samostatně soutěžících subjektů na trhu nemá oporu v zákoně, neboť se jedná o firmy v pozici ovládající a ovládaná. Názor žalovaného, že 9 % akcionář je „zanedbatelným držitelem" majetku společnosti a nemá tudíž vliv na chod společnosti, je v rozporu s platnou legislativou.

(námitka 5)
že provedená analýza na registry jednotlivých býků a jejich cen inseminačních dávek u jednotlivých účastníků řízení vychází ze špatného pochopení, neboť neexistují býci shodných registrů, každý býk daného registru je výlučný jedinec s ojedinělými vlastnostmi specifikovanými jeho plemennou hodnotou i svou tržní cenou, vyjádřenou výrobcem (majitelem býka). Konkurence proto vzniká až v podmínkách prodeje tohoto výrobku formou slev, výhod, akcí apod.

Žalobci v doplnění žaloby dále uvádí, že sám žalovaný na str. 19 rozhodnutí uvedl: „Skutečnost, že žalobce PLEBO BRNO a. s. pouze nakupoval inseminační dávky za účelem jeho dalšího prodeje neznamená nutně, že se skutečně neúčastnil jednání ve shodě s ostatními účastníky řízení. Zde má žalobce za to, že tímto žalovaný sám zpochybnil svoji „ konečnou interpretaci".

K tvrzení žalovaného (str. 22) „není proto nutné uzavírat dohody o tom, že soutěžitelé nebudou prodávat...", žalobci uvádí, že toto není výslovně zakázáno, je to možné a závisí to pouze na jejich rozhodnutí.

K tvrzení žalovaného (str. 22) „pokud účastníci považovali za nezbytné si shora uvedené pravidlo mezi sebou dohodnout, lze mít za to, že možnost samostatně stanovovat ceny jinak než bylo dohodnuto, existovala...", žalobci uvádí, že účastníci řízení považovali za nezbytné toto upravit písemně díky předchozím negativním zkušenostem.

IV. Vyjádření žalovaného

Žalovaný ve svém vyjádření týkající se vytýkaného porušení § 3 odst. 3 věta první, 3 odst. 4 věta první a druhá, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 správního řádu, uvádí, že rozhodnutí správního orgánu 1. stupně č. j. S 23/01 bylo vydáno na základě úplného a přesného zjištění skutkového stavu věci ve správním řízení, kdy bylo zjištěno, že chováním žalobců došlo k porušení ust. § 3 odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže. Žalobce Plemenáři Brno a. s., narušil hospodářskou soutěž na trhu inseminačních dávek plemenných býků tím, že uzavřel s účastníky správního řízení CHOVSERVIS, a. s. a AGRO - Měřín a. s. v č. II bod 5 smluv o spolupráci ze dne 4. 3. 1998 zakázanou a neplatnou dohodu o minimální prodejní ceně inseminačních dávek a dále tím, že obdobně při stanovování svých prodejních cen inseminačních dávek pro chovatele jednal ve vzájemné shodě s dalšími účastníky řízení (pozn. viz výše). Žalobce PLEBO BRNO a. s. narušil hospodářskou soutěž na trhu inseminačních dávek plemenných býků tím, že při stanovování svých prodejních cen těchto výrobků pro chovatele jednal ve vzájemné shodě se společnostmi Holding, Jihočeský chovatel, a. s., REPROGEN a. s., PLEMENÁŘSKÉ SLUŽBY a. s., AGRO - Měřín a. s. a CHOVSERVIS a. s.

Výrok rozhodnutí žalovaný opřel o skutková zjištění na základě provedených důkazů jak přímých tak nepřímých (zejména zjištění ohledně výše prodejních cen, za něž žalobci spolu s ostatními účastníky řízení inseminační dávky prodávali a jejichž dohodnutá úroveň se lišila od jiných soutěžitelů na relevantním trhu), které shromáždil a v rámci volného

hodnocení důkazů vyhodnotil, v napadeném rozhodnutí veškeré skutečnosti shrnul a poukázal na důkazy, jež se staly podkladem pro jeho rozhodnutí a současně se vypořádal se všemi námitkami žalobce, uvedenými v podaném rozkladu.

Ve vztahu k námitce ohledně délky řízení v návaznosti na zásadu hospodárnosti a rychlosti správního řízení žalovaný uvedl, že správní řízení vedená ve věcech ochrany hospodářské soutěže jsou oproti jiným charakterizována jak závažností protiprávního jednání, ale i náročným dokazováním. Citované zásady proto nebylo možno nadřadit nad zásadu materiální pravdy.

Jednání žalobce Plemenáři Brno a. s., kvalifikoval v souladu s ust. § 3 odst. 1 zákona jako jednání spočívající v uzavření písemné dohody narušující soutěž a jednání obou žalobců dále jako jednání ve vzájemné shodě mezi konkurujícími si soutěžiteli, tj. soutěžiteli působícími na stejné úrovni trhu.

Ustanovení č. II bod 5. smluv o spolupráci z 4. 3. 1998 bylo žalovaným shledáno zakázanou dohodou o minimální ceně, jež působí diskriminačně vůči spotřebiteli, který je pak v uspokojování své poptávky omezen nabídkou vázánou na ujednanou minimální cenu. Z hlediska kvalifikace dohody o minimální ceně je pak irelevantní, zda spotřebitel má možnost zakoupit předmětné zboží za nižší cenu u jiného soutěžitele, jež se na zakázané dohodě nepodílí, podstatnou je skutečnost, že soutěžitelé účastnící se zakázané dohody byli ve svém jednání motivováni snahou vyloučit konkurenci mezi sebou navzájem a tím ve svém důsledku narušili hospodářskou soutěž na relevantním trhu.

V případě ujednání narušujících soutěž pak postačilo pouhé jednání žalobců a ostatních soutěžitelů ve vzájemné shodě, tedy jejich určitý koordinovaný postup, kterému předcházejí jejich vzájemné kontakty a jejich nezávislé jednání je nahrazeno praktickou kooperací, přičemž není nutné uzavření písemné dohody. Jednání ve vzájemné shodě se žalobci dopustili tím, že mezi nimi a ostatními účastníky řízení docházelo ke zjevné koordinaci při stanovování prodejních cen inseminačních dávek na daném relevantním trhu.

K tvrzení žalobců, že argumentem žalovaného, o který se opírá ve svém závěru o nedovoleném jednání, je i neexistující smlouva ze dne 6. 12. 2000 (uvedeno v doplnění žaloby), žalovaný uvádí, že jde opět o tvrzení, jež bylo žalobci vytrženo z kontextu z té části odůvodnění rozhodnutí (str. 19 – 20), ve kterém se zabýval námitkou žalobce PLEBO BRNO a. s., že tento nebyl smluvně provázán se skupinou Holding. Zde žalovaný konstatoval, že prostředníkem pro spolupráci mezi žalobcem PLEBO a. s. a skupinou Holding byla společnost PLEMO a. s., o čemž svědčí zápisy z porad vedení, z jednání představenstev a dozorčích rad, prokazujících, že mezi společností PLEMO a. s. a skupinou Holding probíhala intenzívní jednání, jež měla být završena 6. 12. 2000 podpisem smlouvy o spolupráci mezi společností PLEMO, a. s., a skupinou Holding. Žalovaný sám v odůvodnění rozhodnutí uvedl, že k jejímu uzavření nedošlo a není tedy pravdou, že by ve svém závěru o cenové dohodě vyšel z této smlouvy.

K vytýkanému pochybení při stanovení časového plnění napadnuté smlouvy z hlediska posouzení velikosti relevantního trhu v době účinnosti smlouvy v r. 2004 žalovaný uvádí, že toto poněkud nesrozumitelně formulované tvrzení považuje za účelové. Mezi žalobci,

jakož i dalšími účastníky řízení, docházelo výměnou informací o zamýšlených prodejních cenách ke zjevné koordinaci při jejich stanovování, přičemž správní spisy obsahuje důkazy o tomto sjednocování prodejních cen již od roku 1998, přičemž zejména v letech 2000 – 2001 vedla tato vzájemná informovanost k vysoké míře sjednocení prodejních cen výrobku. Pokud se týká vymezení relevantního trhu, odkazuje žalovaný na odůvodnění svého rozhodnutí, kdy v souladu s právními předpisy vymezuje relevantní trh pro období, ve kterém došlo k narušení hospodářské soutěže a nikoliv do budoucna, neboť takto není možné relevantní trh dle § 3 odst. 1 zákona vymezit.

K povaze smlouvy o spolupráci ze dne 4. 3. 1998, žalobci nazývanou racionalizační dohoda, žalovaný uvádí, že tato tvrzení žalobců považuje z pohledu ochrany hospodářské soutěže za irelevantní. Předmětem šetření bylo, zda smlouva naplnila znaky zakázané dohody ve smyslu § 3 odst. 1 zákona. Žalovaný prokázal, že žalobce Plemenáři a. s. spolu s účastníky řízení CHOVSERVIS a. s. a AGRO - Měřín a. s. plněním této smlouvy hospodářskou soutěž skutečně porušili. Čl. II bod 5 uvedené smlouvy byl žalovaným posouzen jako zakázané ujednání o minimálních prodejních cenách inseminačních dávek plemenných býků, důkazem zakázaného jednání ve vzájemné cenové shodě (§ 3 odst. 1 zákona) byl pak sám způsob chování žalobců a ostatních účastníků správního řízení, jehož příčinou bylo předcházející vzájemné ovlivňování, tj. existence kooperace a koordinace mezi těmito soutěžiteli.

K tvrzení žalobců ohledně stanovování cen inseminační dávky žalovaný odkazuje na tu část odůvodnění rozhodnutí, kde se vypořádal s námitkami žalobce Plemenáři a. s., uplatněné v podaném rozkladu. Žalovaný zde konstatoval, že pokud účastníci řízení považovali za nezbytné si pravidlo pro stanovení ceny mezi sebou dohodnout, pak toto je možno považovat za důkaz, že na trhu existovala i možnost samostatně stanovovat ceny jinak. Námitku uplatněnou v žalobě považuje za irelevantní a zavádějící, neboť žalobci uvedli pouze část úvahy vytrženou z kontextu.

Pokud se týká namítaných specifik relevantního trhu, regulační rámec pro provádění šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat, tj. pravidla a podmínky pro provádění těchto činností upravuje zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat (plemenářský zákon), jakož i dříve platný zák. č. 240/1991 Sb., o šlechtění a plemenitbě hospodářských zvířat. Tyto právní předpisy upravují metody, postup a způsob evidence procesu šlechtění, postupy a podmínky při provádění plemenitby hospodářských zvířat, což představuje určitou míru regulace činnosti subjektů podnikajících v této oblasti. Tyto právní předpisy ani předpisy Ministerstva financí ČR ale neregulují prodejní ceny inseminačních dávek plemenných býků, a proto se v tomto případě jedná o smluvní ceny ve smyslu zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, na které plemenářský zákon odkazuje. Rovněž ze shora uvedených právních předpisů nevylučuje mezi subjekty podnikající v oblasti šlechtění existenci hospodářské soutěže. Jak vyplývá z rozhodnutí o rozkladu, tak i z rozhodnutí prvostupňového, spolupráce žalobců a ostatních účastníků správního řízení v procesu šlechtění (konkrétně při testaci býků) není porušením zákona. Porušení zákona žalovaný neshledal při spolupráci účastníků v procesu testace, nýbrž v tom, že žalobci jakož i ostatní účastníci řízení po ukončení šlechtitelského procesu a produkci inseminačních dávek koordinovali svá jednání ohledně jejich prodejní ceny. Žalovaný připustil, že soutěžitelé

v procesu šlechtění nemají z technologického hlediska možnost použít jiných než zákonem stanovených postupů, což však ale současně neznamená, že všichni soutěžitelé mají na výsledný produkt stejné výrobní náklady a že prodejní ceny musí být totožné. Na shora uvedených závěrech nemění nic ani skutečnost, že o výběru šlechtěného býka rozhoduje nezávislá komise jmenovaná Ministerstvem zemědělství a nikoli sami šlechtitelé. K doplnění této námitky ze strany žalobců pak uvádí, resp. shrnuje, že přestože na podnikání v oblasti genetiky a šlechtění nelze použít zákon o živnostenském podnikání, nijak z této skutečnosti nevyplývá, že na posuzování jednání subjektů působících na trhu inseminačních dávek nelze aplikovat zákon o ochraně hospodářské soutěže.

K námitce žalobců, že jejich posouzení jako samostatně soutěžících subjektů na trhu nemá oporu v zákoně, neboť se jedná o firmy v pozici ovládající a ovládaná, žalovaný uvádí, že po podrobném přezkoumání vzájemných vztahů mezi žalobci dospěl k závěru, že žalobci jsou kontrolováni stejnými osobami a jsou tak v „sesterském postavení". Z podstaty ust. § 3 odst. 1 zákona, resp. pojmu dohoda soutěžitelů, vyplývá, že mezi sesterskými společnostmi navzájem nelze uzavřít dohody, jež jsou dle tohoto ustanovení považovány za zakázané, neboť zde chybí projev nezávislé vůle obou těchto subjektů, když realizují pouze vůli osoby, která je společně kontroluje. Pokud však došlo k uzavření cenových dohod mezi jednotlivými žalobci na straně jedné a ostatními účastníky řízení, jež nejsou součástí stejné vlastnické struktury, na straně druhé, pak se o protiprávní jednání jedná.

K námitce, že provedená analýza na registry jednotlivých býků a jejich cen inseminačních dávek u jednotlivých účastníků řízení vychází z nepochopení jedinečnosti každého jednotlivého zvířete, jež je dána jeho ojedinělými vlastnostmi, jeho plemennou hodnotou i vlastní tržní cenou, žalovaný konstatuje, že z provedeného dokazování vyplynula jako nejvýznamnější ukazatel pro porovnání jednotlivých cenových nabídek jinak si konkurujících soutěžitelů základní cena za jednotku zboží, tj. inseminační dávky plemenného býka, uvedená v ceníku a nikoliv výsledná prodejní cena (tj. cena po odpočtu případných slev poskytnutých odběrateli). Proto za rozhodující pro posouzení protisoutěžního jednání žalobců a ostatních účastníků řízení považuje žalovaný prodejní ceny inseminačních dávek, jež byly těmito uvedeny v jejich cenících, přičemž bylo dále zjištěno, že při vydávání ceníků postupovali žalobci i ostatní účastníci řízení shodně jak z hlediska časového, tak pokud se týká výše zde uvedených prodejních cen inseminačních dávek. Žalovaný má za to, že ve správním řízení řádně prokázal záměr účastníků neprodávat inseminační dávky za ceny nižší, než byla cena oznámená vlastníkem býka a to i u těch účastníků řízení, jejichž konečná prodejní cena inseminačních dávek byla vyšší, než za jakou toto zboží prodával vlastník býka.

Na základě výše uvedeného proto navrhuje zamítnutí žaloby.

V. Osoby zúčastněné na řízení

Na výzvu soudu oznámily společnosti Jihočeský chovatel, a.s., a PLEMENÁŘSKÉ SLUŽBY, a. s, že budou v tomto řízení uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení (§ 34 s. ř. s.).

VI. Správní spis

I. Řízení na 1. stupni

Ze správního spisu vyplynulo, že žalovaný v rámci vlastního šetření v oblasti plemenářských a šlechtitelských služeb požádal dle § 11 odst. 1 písm. i) zákona odběratele inseminačních dávek o poskytnutí informací o jeho prodejních cenách a jeho dodavatelích.

Na základě toho zahájil dne 13. 4. 2001 žalovaný z vlastního podnětu správní řízení s výše uvedenými soutěžiteli. Důvodem pro zahájení správního řízení bylo možné porušení § 3 odst. 1 zákona, které žalovaný spatřoval ve stanovení prodejní ceny inseminační dávky pro chovatele na relevantním trhu.

Osoby žalobců

Na základě shromážděných podkladů žalovaný zjistil, že žalobci spolu s ostatními účastníky řízení působili jako tzv. oprávněné organizace v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat a jednalo se o soutěžitele působící na stejné - horizontální úrovni relevantního trhu. Celkový tržní podíl všech účastníků řízení na relevantním trhu činil v r. 2000 cca 50 %. Bylo zjištěno, že oba žalobci jsou kapitálově a personálně propojenými osobami. Žalobce PLEBO BRNO a. s., je v poměru 50:50 vlastněn 2 akcionáři, Ing. Burianem (předseda představenstva), jež je současně menšinový akcionář a prokurista Plemenáři a. s., a Ing. Tomáškem (předseda dozorčí rady), který je většinový akcionář a současně předseda představenstva Plemenáři Brno a. s. Žalobce podniká v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat a to na majetku pronajatém od společnosti Plemenáři Brno, a. s. U žalobce Plemenáři Brno, a. s., bylo hlavním předmětem činnosti do konce r. 2000 provádění šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat, činnost byla postupně od r. 1998 převáděna do společnosti PLEBO, a. s. Plemenní býci, jež společnost vlastnila, byli po získání kapitálové účasti v a. s. PLEMO k 1. 1. 2000 převedeni na tuto společnost. Od 1. 1. 2001 je hlavním předmětem činnosti žalobce Plemenáři Brno, a. s správa a pronájem nemovitostí, od tohoto data přestala obchodovat s inseminačními dávkami (převedeno na PLEBO BRNO a. s.) a není nadále oprávněnou organizací. Hlavními akcionáři jsou Ing. Tomášek a Ing. Burian. Žalobce Plemenáři, a. s., vlastní 1/3 podíl na základním jmění společnosti PLEMO a. s., která byla v r. 1998 založena jako společný podnik 3 společností: Plemenáři Brno, a. s., Agro - Měřín a. s. a CHOVSERVIS a. s.

Žalovaný provedl rozsáhlá šetření ohledně osoby žalobců a jejich kapitálového a personálního propojení s jednotlivými účastníky řízení. Dále se věnoval problematice vlastního procesu výroby inseminačních dávek plemenných býků, analýze vývoje prodejních cen výrobku u žalobců a dalších účastníků řízení a otázce spolupráce jednotlivých účastníků řízení v oblasti testace býků. Zaměřil se rovněž na prokázání vzájemných kontaktů mezi jednotlivými účastníky řízení a v rámci skupiny účastníků Holding a skupiny účastníků Plemenáři.

Spolupráce v oblasti testace

Bylo zjištěno, že na procesu testace plemenných býků se nepodílí pouze oprávněná organizace, vlastnící býka, ale na testování spolupracují i jiné oprávněné organizace. Žalobci a ostatní účastníci správního řízení se na spolupráci při testaci podíleli vzájemně v rámci dvou skupin a to skupiny Holding (tvořené společnostmi Holding, a. s., Jihočeský chovatel a. s., Reprogen a. s., Plemenářské služby a. s.) a skupiny Plemenáři (tvořené společnostmi PLEBO BRNO a. s., Plemenáři Brno a. s., CHOVSERVIS a. s., a Agro - Měřín a. s.), přičemž docházelo ke spolupráci těchto účastníků řízení mezi sebou v rámci těchto skupin i mezi skupinami navzájem. I když účastníci řízení provádějí společnou testaci, nakupují inseminační dávky testanta od vlastníka býka, po ukončení testace a vyprodukování inseminačních dávek plemenného býka nakupují oprávněné organizace od vlastníka býka inseminační dávky a dál je prodávají. Obchodování s inseminačními dávkami probíhá na základě poptávky chovatelů, jež jsou konečnými odběrateli tohoto výrobku; prodávajícími jsou jednak oprávněné organizace (mají oprávnění samy inseminační dávky vyprodukovat) nebo organizace pověřené (tj. ty které nejsou oprávněny inseminační dávky samy vyprodukovat, proto je nakupují). Každá oprávněná organizace má poměrně široký okruh odběratelů a musí tedy pokrýt svojí nabídkou široký okruh poptávky z hlediska registru plemenných býků, z tohoto důvodu oprávněné organizace nakupují inseminační dávky i mezi sebou navzájem. Ceny, za které si tyto oprávněné organizace prodávají inseminační dávky plemenných býků mezi sebou navzájem nebyly předmětem šetření žalovaného, neboť tento se zabýval pouze šetřením prodejních cen inseminačních dávek pro konečného odběratele.

Vzájemné kontakty

Správní orgán 1. stupně zjistil, že v případě žalobců dochází k jejich pravidelným kontaktům s dalšími účastníky řízení v rámci skupiny Plemenáři (tj. PLEBO BRNO a. s., Plemenáři Brno a. s., CHOVSERVIS a. s., a Agro - Měřín a. s.), byly zjištěny i kontakty zástupců společností z obou těchto skupin. Žalobci se setkávali v rámci vzájemných kontaktů s ostatními účastníky řízení v rámci skupiny Plemenáři především na poradách šlechtitelů chovu skotu, na nichž se projednávaly mj. prodejní cena výrobku, ale i v rámci vzájemných kontaktů, jež vyplývaly z majetkového a personálního propojení ve společnosti PLEMO a. s.

Bylo zjištěno, že v rámci společného jednání představenstva a dozorčí rady Českomoravské plemenářské unie a. s. (dále jen ČMPU) se pravidelně setkávají zástupci společností skupiny Holding; ze zápisů z porad Holding a.s. a jednání představenstva a dozorčí rady ČMPU dále vyplývá, že docházelo ke vzájemným kontaktům mezi Holdingem a. s. a PLEMEM a. s., a to na úrovni statutárních orgánů těchto společností. Rovněž byly zjištěny kontakty účastníků v rámci skupiny Plemenáři, jež vyplývaly z jejich z majetkového a personálního propojení ve společnosti PLEMO. Tato společnost zpracovala společný nabídkový katalog plemenných býků pro své akcionáře a prodejní ceny inseminačních dávek plemenných býků u účastníků v rámci této skupiny nevykázaly výrazné odlišnosti. Předseda představenstva PLEBO a. s., Ing. Pavel Burian, jež byl v době správního řízení (od r. 1998) místopředseda představenstva PLEMO a. s. a prokuristou žalobce Plemenáři a. s., se účastnil porad šlechtitelů skotu organizovaných PLEMO a. s., na kterých se jednalo i o prodejních cenách inseminačních dávek plemenných býků.

Ze zápisů z porad šlechtitelů skotu společnosti PLEBO a. s., i PLEMO a. s. (např. 23. 11. 1999, 28. 3. 2000) plyne, že byly projednávány výše prodejních cen a podmínky prodeje inseminačních dávek (personální propojení obou společností ve vztahu k žalobcům viz výše).

Žalovaný zjistil, že žalobce Plemenáři a. s. uzavřel s účastníky řízení CHOVSERVIS a. s., a Agro - Měřín a. s., Smlouvu o spolupráci při realizaci šlechtitelského programu českého strakatého plemene ze dne 4. 3. 1998, Smlouvu o spolupráci při realizaci šlechtitelského programu černostrakatého plemene ze dne 4. 3. 1998, Smlouvu o spolupráci při realizaci šlechtitelského programu černostrakatého skotu ze dne 22. 12. 1998 (zde další smluvní stranou byla i a. s. PLEMO), ve kterých byla obsažena písemná ujednání týkající se stanovení prodejní ceny inseminačních dávek plemenných býků z podílu společné testace.

Analýza prodejních cen

Závěrem analýzy prodejních cen sledovaných inseminačních dávek 43 registrů býků pak bylo zjištění, že prodejní ceny stanovené v cenících žalobců i ostatních účastníků řízení byly v převážné většině shodné; v případě existujících odlišností je jejich míra v letech 1996 – 1998 vyšší než v letech 1999 – 2000; žalobci, stejně jako ostatní účastníci řízení uplatňovali při stanovení prodejní ceny inseminačních dávek pravidlo, že ceny uvedené v jejich ceníku nejsou nižší než ceny, které stanoví ve svém ceníku majitel býka (výjimky z tohoto pravidla byly naprosto ojedinělé).

Porušení zákona

Žalovaný dospěl k závěru, že sama spolupráce žalobců a ostatních oprávněných organizací v testaci plemenných býků není porušením zákona, neboť je obdobou spolupráce soutěžitelů při výzkumu a vývoji nového produktu. V jejím rámci dochází k četným vzájemným kontaktům mezi žalobci a to i vzhledem k jejich kapitálovému a personálnímu propojení s ostatními účastníky řízení. Jako porušení zákona byla shledána skutečnost, že při obchodování s konečným výrobkem docházelo ze strany obou žalobců a ostatních soutěžitelů k vědomé koordinaci jejich chování v hospodářské soutěži, jež byla zaměřena na postup při stanovování konečných (prodejních) cen inseminačních dávek. Koordinace měla docílit, aby nedocházelo k nabídkám tohoto výrobku za nižší ceny, než je jeho cena vyhlášená majitelem plemenného býka. Analýzou chování soutěžitelů na trhu, zjištěním obsahu jejich společných jednání a zhodnocením důkazů bylo prokázáno, že se oba žalobci spolu s ostatními soutěžiteli předem informovali o svých budoucích prodejních cenách inseminačních dávek a tyto ceny, jež nebyli nižší než ceny stanovené vlastníkem býka, dodržovali. Takový postup posoudil žalovaný jako protisoutěžní jednání, naplňující ust. § 3 odst. 1 zákona, neboť jednáním obou žalobců spolu s ostatními soutěžiteli ve vzájemné shodě ohledně dodržování prodejní ceny inseminačních dávek, jež stanovil vlastník býka, vedlo k narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu. Žalobce Plemenáři a. s., dále porušil toto ustanovení tím, že s dalšími dvěma účastníky řízení uzavřel zakázanou dohodu ve smyslu § 3 odst. 1 zákona o minimální prodejní ceně inseminačních dávek. Důsledkem dodržování minimální prodejní ceny inseminačních dávek byla mezi oběma žalobci a ostatními soutěžiteli navzájem eliminována hospodářská soutěž na relevantním trhu výrobků, jednání

obou žalobců a ostatních účastníků řízení vedlo ke značnému sjednocení cenové hladiny tohoto produktu na trhu, takže odběratelé ztratili možnost získat tento produkt za nižší než dohodnuté ceny.

Vyjádření žalobce k výsledkům řízení

Žalobci ve svém vyjádření k výsledkům šetření, se kterými je žalovaný seznámil, prohlásili, že při stanovení prodejních cen inseminačních dávek postupovali obvyklým způsobem, jež vycházel ze způsobu stanovení cen inseminačních dávek, jež zavedl Státní plemenářský podnik. Poukázali na to, že vzhledem ke skutečnosti, že cenu inseminační dávky stanoví jeho majitel, bývá využit model cenového následování. K smlouvám, obsahujícím zakázanou dohodu o ceně, uvedli, že mají racionalizační charakter a dosud nedošlo k jejich naplnění, neboť býci šlechtění v letech 1996 – 1998 dosud neprošli kontrolou užitkovosti a nebyla stanovena jejich prodejní cena.

Rozhodnutí správního orgánu 1. stupně

Na základě uvedených zjištění žalovaný dne 13. 7. 2001, pod č. j. S 23/01-1122/01-220, rozhodl v bodě I. výroku, že oba žalobci svým jednáním ve vzájemné shodě s ostatními soutěžiteli porušili ust. § 3 odst. 1 zákona, v bodě II. výroku že žalobce Plemenáři a. s. uzavřením písemných dohod, jejichž součástí byla i dohoda o minimální ceně výrobku, porušil ust. § 3 odst. 1 a § 3 odst. 2 písm. a) zákona, v bodě III. výroku zakázal oběma žalobcům plnění jednání ve vzájemné shodě a žalobci Plemenáři a. s. plnění zakázaných cenových dohod, v bodě IV. výroku rozhodl o uložení pokuty žalobci PLEBO a. s. za výše uvedená porušení zákona ve výši 300 000 Kč a žalobci Plemenáři a. s. ve výši 270 000 Kč.

II. Řízení o rozkladu

Proti prvostupňovému rozhodnutí podali žalobci rozklad podle § 61 odst. 1 správního řádu, o němž žalovaný rozhodl tak, jak bylo citováno na úvod.

Námitky

Žalobce PLEBO a. s. namítl, že byl posuzován jako oprávněná organizace a stejně tak pokutován, ačkoliv na trhu působí jako organizace pověřená, nebyl nikdy vlastníkem býků, a proto se nikdy nemohl podílet na stanovování cen. Dále uvedl, že se nikdy neúčastnil šlechtitelských porad společnosti PLEMO a. s., s výjimkou případů, kdy jeho vlastní pracovníci bylo odborně vedeni a školeni pracovníky PLEMO a. s. Nikdy nebyl smluvně provázán se skupinou Holding, byl pouze akcionářem společnosti PLEMO a. s., jejíž akcie prodal v r. 1999 společnosti Plemenáři a. s. Vyjádřil rovněž názor, že není samostatným soutěžitelem na trhu, neboť toto postavení získává až v propojení s Plemenáři a. s. a poukázal na akcionářskou strukturu obou společností a obsah jejich činnosti.

Žalobce Plemenáři a. s. namítl, že cenové dohody sledují pouze dosažení cíle podnikání a jejich smyslem bylo dodržení takových cen, které odpovídají vynaloženým nákladům a přiměřenému zisku a kdokoliv si má možnost vytvořit si z veřejné nabídky

oprávněných a pověřených organizací povědomí o výši ceny inseminačních dávek. Napadl postup žalovaného, který zahájil řízení pouze s „ vybranými" oprávněnými organizacemi a ne se všemi soutěžiteli na trhu a podotkl, že se považuje za soutěžitele, poskytujícího službu obecného hospodářského významu dle zák. č. 240/1991 Sb., a zák. č. 154/2000 Sb. Uvedl, že k uzavření smluv z 4. 3. 1998 byl povinen přímo ze zákona z důvodu dodržení podmínek šlechtění a tyto smlouvy nemají dosud faktické naplnění, rozporoval rovněž závěr, že v těchto smlouvách je stanovována minimální cena. Vyjádřil se k organizační struktuře společnosti PLEMO a. s., a důvodům jejího založení, analýze prodejních cen, k výši pokuty a procesnímu pochybení správního orgánu při zahájení správního řízení.

Rozhodnutí o rozkladu

V obsáhlém odůvodnění rozhodnutí o rozkladu žalovaný mj. uvedl, že správní orgán 1. stupně shromáždil ve správním řízení řadu důkazů, prokazujících, že ke společnému postupu žalobců a ostatních soutěžitelů v oblasti stanovení prodejních cen inseminačních dávek došlo následkem jejich přímého nebo zprostředkovaného kontaktu a jejich jednání není náhodným nebo logickým důsledkem ekonomických podmínek na relevantním trhu. Mezi žalobcem Plemenáři a. s. a dalšími dvěma soutěžiteli došlo k uzavření zakázané dohody narušující soutěž, současně bylo prokázáno jednání žalobců a ostatních soutěžitelů ve vzájemné shodě. Ke změnám, jež učinil ve výrokové části, žalovaný uvedl, že k nim přistoupil proto, aby bylo z výroku rozhodnutí jednoznačně patrné, jakých forem zakázaného jednání se žalobci a ostatní soutěžitelé dopustili.

K námitkám žalobce PLEBO a. s., dále uvedl, že tento podle seznamu oprávněných organizací, vedeného Ministerstvem zemědělství patří mezi oprávněné organizace, které prodávaly chovatelům inseminační dávky plemenných býků týchž registrů jako ostatní účastníci řízení. Na základě analýzy prodejních cen lze pak dospět k závěru, že spolu s ostatními účastníky řízení realizoval záměr neprodávat inseminační dávky za cenu nižší, než je cena stanovená vlastníkem býka, přičemž byly ve správním řízení prokázány jeho kontakty s ostatními účastníky řízení jak ve skupině Plemenáři, tak i s účastníky skupiny Holding. K námitce veřejné dostupnosti informací o prodejních cenách žalovaný uvedl, že na poradách žalobce a účastníka PLEMO a. s. byly mj. projednávány podmínky prodeje inseminačních dávek. Za neoprávněnou považoval žalovaný rovněž námitku, že se žalobce neúčastnil šlechtitelských porad společnosti PLEMO a. s., a uvedl, že tyto porady vedl Ing. Burian, jež je současně předsedou představenstva žalobce. Žalovaný nepřisvědčil ani námitce o konkurenčních cenách žalobce. Prostředníkem pro spolupráci žalobce se skupinou Holding byla společnost PLEMO a. s., přičemž bylo prokázáno intenzívní jednání Holdingu s PLEMO a. s. od r. 1999. Z pohledu kapitálového a personálního propojení společností PLEBO a. s. a PLEMO a. s. je zřejmé, že žalobce byl o obsahu jednání společnosti PLEMO a. s. se skupinou Holding informován, o čemž svědčí i výsledek analýzy prodejních cen, za něž žalobce inseminační dávky prodával chovatelům. K námitce žalobce, že není samostatným soutěžitelem na trhu, žalovaný uvedl, že se zabýval vlastnickou strukturou osoby žalobce a společnosti Plemenáři a. s., přičemž dospěl k závěru, že obě společnosti jsou samostatnými soutěžiteli, splňujícími podmínky zákona (§ 2 odst. 1 písm. a/). Vzhledem k tomu, že oba soutěžitelé jsou kontrolováni stejnými osobami a jsou tak v sesterském postavení, je vyloučena existence jejich vzájemného konkurenčního vztahu. Pokud jsou však uzavírány

dohody ve smyslu § 3 odst. 1 zákona mezi žalobcem samostatně a subjekty, kteří vůči němu jsou v ekonomicky nezávislém postavení, jedná se zakázané jednání, a za toto samostatné protiprávní jednání musí nést plnou odpovědnost. Tato skutečnost je pro žalovaného důvodem pro změnu výroku I. napadeného rozhodnutí, nemá však význam pro uložení sankce za toto protiprávní jednání žalobce.

K námitce žalobce Plemenáři a. s., že smyslem uzavřené dohody bylo pouze neprodávat inseminační dávky za cenu, jež by neodpovídala vynaloženým nákladům a přiměřenému zisku, žalovaný v odůvodnění rozhodnutí o rozkladu uvedl, že nebylo nutné uzavírat dohody o tom, že výrobky nebudou prodávány za cenu nižší, nežli je cena nutná na pokrytí vynaložených nákladů a dosažení přiměřenému zisku, lze –li jednoduše dovodit míru nezbytných výrobních nákladů. Pokud smyslem dohody bylo neprodávat výrobek za určitou cenu, pak toto tvrzení žalobce pouze potvrzuje závěr správního orgánu 1. stupně. K námitce veřejné dostupnosti informací o prodejních cenách žalovaný uvedl, že ve správním řízení bylo prokázáno, že se soutěžitelé vzájemně předem informovali o prodejních cenách inseminačních dávek. K námitce, že míra sjednocení prodejních cen inseminačních dávek neznamená omezování nabídky a možnosti výběru uvedl, že reálná nabídky zboží zahrnuje jak druh zboží, tak i jeho cenu, která však v daném případě nebyla vytvářena trhem, ale na základě koordinovaného chování žalobce a ostatních účastníků řízení. Přisvědčil námitce, že neuznání porušení zákona nemůže být přitěžující okolností, avšak po přezkoumání výše pokuty v kontextu s důvody pro její uložení posoudil jednání žalobce za natolik závažné, že nelze výši pokuty snížit. V postupu správního orgánu 1.stupně při zahájení řízení žalovaný nespatřil pochybení.

Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce v zákonné lhůtě žalobou, podanou k Vrchního soudu v Olomouci.

V daném případě jde o věc, která na Nejvyšší správní soud přešla podle § 132 zák. č. 150/2002 Sb., o soudním řádu správním (dále jen s. ř. s.) z Vrchního soudu v Olomouci. Ve věcech neskončených vrchními soudy dokončí řízení zahájená před těmito soudy Nejvyšší správní soud. Podle § 130 s. ř. s. se neskončená řízení podle části páté o. s. ř. účinného přede dnem účinnosti tohoto zákona dokončí podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s.

VII. Ars interpretandi

Podle ustanovení § 75 s. ř. s. při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Soud přezkoumává napadené výroky rozhodnutí v mezích žalobních bodů.

Nejvyšší správní soud přezkoumal rozhodnutí žalovaného, jakož i řízení, které mu předcházelo a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Správní řízení bylo zahájeno dne 13. 4. 2001. Dne 1. 7. 2001 nabyl účinnosti zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, kterým došlo ke zrušení zákona

č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže. Podle ustanovení § 27 odst. 2 zák. č. 143/2001 Sb., se řízení zahájená před účinností tohoto zákona dokončí podle dosavadních právních předpisů. Právní režim tohoto řízení se proto řídí dle zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (dále jen zákon).

K námitce 1)

Rozhodující pro posouzení věci bylo zodpovězení otázky, zda bylo jednání žalobců po právu posouzeno jako jednání, jež je podřaditelné pod ust. § 3 odst. 1 zákona.

Účelem protimonopolního zákonodárství je přispívat k tomu, aby nedocházelo k selhání trhu, nefunguje-li soutěž a k tomu dochází právě tehdy, když účastníci soutěže, nebo ti, kteří ji mohou ovlivnit, uzavřou mezi sebou dohodu soutěž narušující. Tehdy trh selhává, dochází k omezení nabídky, zvyšují se ceny. Zákon neslouží k tomu, aby chránil soutěžitele nebo byl vůči nim netečný, ale je tu proto, aby prostřednictvím příslušného úřadu ochraňoval soutěž.

Zákon v § 3 odst. 1 zákona stanoví zákaz a neplatnost „dohod" mezi soutěžiteli, které vedou nebo mohou vést k narušení hospodářské soutěže na trhu zboží. Uzavření takové dohody nebo chování soutěžitelů podle ní je pak důvodem pro uložení pokuty dle § 14 odst. 4 zákona, neboť se jedná o porušení zákonem stanovené povinnosti. Tato pozitivně právní úprava § 3 zákona odst. 1 vychází z tradiční právní úpravy komunitární. Z ustanovení čl. 81 Smlouvy ES (Smlouva o založení Evropského společenství ve znění Amsterodamské smlouvy, konsolidované znění uveřejněné v Úředním věstníku Evropských společenství dne 24. 12. 2002 pod č. C 325, původní č. čl. 85) vyplývá, že „se společným trhem jsou neslučitelné a proto zakázané veškeré dohody mezi podniky, veškerá rozhodnutí sdružení podniků a veškerá jednání ve vzájemné shodě, která jsou způsobilá ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo zkreslení soutěže na společném trhu."

Pojem „dohoda" je považován ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 zákona za legislativní zkratku, zahrnující tři způsoby závadných a sankcionovatelných jednání, přičemž se jedná o dohody mezi soutěžiteli ve vlastním (užším) slova smyslu, rozhodnutí sdružení podnikatelů anebo jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě. Dohody v užším smyslu mají nejčastěji podobu smluv či jejich konkrétních ujednání, jež jsou právně vynutitelné, jejichž obsahem bývá přesně popsatelný a srozumitelný projev vůle v budoucnu se určitým, předem stanoveným způsobem chovat. Jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě spočívá především v kooperaci či v koordinaci či postupu v důsledku očekávání chování jiného soutěžitele, přičemž jde o společný konsenzus účastníků, jež je dán v okamžiku existence shody.

Žalovaný se ve svém rozhodnutí dovolává porušení ustanovení § 3 odst. 1 zákona a tvrdí, že žalobci se zakázaného jednání ve smyslu citovaného ustanovení dopustili tím, že žalobce Plemenáři a. s., spolu s dalšími dvěma soutěžiteli uzavřel dne 4. 3. 1998 smlouvy o spolupráci, jež ve svém čl. II bod 5 obsahovaly zakázanou a neplatnou dohodu o minimální prodejní ceně inseminačních dávek plemenných býků a dále tím, že obdobně při stanovování svých prodejních cen inseminačních dávek plemenných býků pro chovatele jednal

ve vzájemné shodě s ostatními výše uvedenými soutěžiteli a žalobce PLEBO BRNO a. s. tím, že při stanovování svých prodejních cen inseminačních dávek plemenných býků pro chovatele jednal ve vzájemné shodě s ostatními výše uvedenými soutěžiteli.

V této souvislosti považoval Nejvyšší správní soud za nutné se k námitce žalobců o nedostatečně zjištěném stavu věci nejdříve zabývat tím, zda jejich jednání vedlo nebo mohlo vést k narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu zboží, jež je vymezen v daném případě jako trh inseminačních dávek plemenných býků. Aby bylo možno posoudit, zda žalovaný porušil zákon, když jednání žalobců považoval za zakázanou cenovou dohodu (cenový kartel), bylo nezbytné vymezit zákonný rámec, v němž se mohl žalovaný pohybovat v úvahách o porušení § 3 odst. 1 zákona. Žalobci Plemenáři a. s. je v prvé řadě vytýkáno uzavření zakázané cenové dohody, jež je obsažena v čl. II bod 5. uzavřených smluv, tedy uzavření dohody ve vlastním slova smyslu, a dále jednání ve vzájemné shodě s ostatními soutěžiteli při stanovení prodejních cen inseminačních dávek; žalobci PLEBO BRNO a. s. pak jednání ve vzájemné shodě s ostatními soutěžiteli při stanovení prodejních cen inseminačních dávek.

Zákon v § 3 odst. 2 písm. a) za zakázané považuje „dohody", popř. jejich části obsahující přímé nebo nepřímé určení cen. Tyto dohody jsou přímo ze zákona zakázané a pro posouzení, zda je postup žalovaného v souladu se zákonem, postačí, že má najisto postaveno, že k takovéto dohodě došlo. Přitom platí, že tato dohoda může vždy vést k narušení hospodářské soutěže, neboť zákon zde vytváří vyvratitelnou domněnku, že cenová ujednání jsou dohodami ve smyslu § 3 odst. 1 zákona.

K cenovým dohodám, jejichž cílem je vyloučit konkurenci mezi jednotlivými soutěžiteli, patří i „dohody", kterými se pro stejné zboží určí minimální ceny, což znamená, že tyto ceny mohou být pouze překročeny. Dohody o minimální ceně sice soutěž na relevantním trhu zcela nevylučují, působí však diskriminačně vůči spotřebiteli, který je pak v uspokojování své poptávky omezen nabídkou vázánou na ujednanou minimální cenu. Z hlediska kvalifikace dohody o minimální ceně je pak irelevantní, zda soutěžitel fakticky realizuje své výrobky za cenu vyšší než minimální či zda má spotřebitel možnost koupit zboží za nižší cenu u jiného soutěžitele, jež se na zakázané dohodě nepodílí. Podstatnou je skutečnost, že soutěžitelé účastnící se zakázané dohody byli ve svém jednání motivováni snahou vyloučit konkurenci mezi sebou navzájem, a tím ve svém důsledku narušili hospodářskou soutěž na daném relevantním trhu. Skutečné soutěžní prostředí nesnese existenci žádné takové „dohody", která směřuje, resp. dává návod k postupům, jež fairovou soutěž ohrožují.

Zakázaná dohoda o ceně, jež je vyjádřena v čl. II bod 5 smluv, uzavřených žalobcem Plemenáři a. s. a dalšími dvěma účastníky řízení, je výrazem společné vůle smluvních stran chovat se na trhu určitým způsobem, poskytuje svým adresátům konkrétní představu, v jaké výši stanovit prodejní cenu produktu a je jednoznačně vyjádřením snah smluvních stran o vzájemnou koordinaci prodejních cen inseminačních dávek na relevantním trhu.

V případě jednání žalobců Plemenáři a. s., PLEBO BRNO a. s. a ostatních soutěžitelů ve vzájemné shodě, které narušuje soutěž, lze toto jednání kvalifikovat jako

jednání ve vzájemné shodě, jestliže je založeno na společném plánu a mezi jednáním a výsledkem jednání je příčinná souvislost. Jinými slovy, za jednání ve vzájemné shodě se považuje určitý společně koordinovaný postup soutěžitelů, kterému předcházejí jak přímé tak nepřímé vzájemné kontakty mezi těmito soutěžiteli a jejich nezávislé soutěžní jednání je nahrazeno praktickou kooperací, jejímž cílem je preventivní odstranění jakékoliv pochybnosti o budoucím chování konkurentů.

Podle Nejvyššího správního soudu žalovaný prokázal že se žalobci dopustili protiprávního jednání ve smyslu § 3 odst. 1 zákona a to tím, že žalobce Plemenáři a. s. uzavřel zakázanou dohodu, obsahující určení minimálních prodejních cen inseminačních dávek plemenných býků a žalobce Plemenáři a. s. a žalobce PLEBO BRNO a. s. jednali při stanovování svých prodejních cen inseminačních dávek ve vzájemné shodě spolu s ostatními soutěžiteli. Svým hodnocením jednání žalobců, které kvalifikoval jako jednání, jež je v rozporu s ust. 3 odst. 1 zákona, žalovaný nevybočil z logiky zákonného rámce, v němž se pohyboval.

Pokud žalobci namítají, že žalovaný jako argument na podporu svého závěru o jejich protiprávním jednání vycházel ze smlouvy ze dne 6. 12. 2000 (str. 154 správního spisu), uzavřené mezi smluvními stranami Holding Českomoravská plemenářská unie, k. s., a PLEMO a. s., přičemž tato smlouva, jak tvrdí neexistovala, neboť nikdy nebyla smluvními stranami podepsána, bylo ze spisu a rozhodnutí žalovaného zjištěno, že žalovaný o této skutečnosti věděl. Žalovaný nepodepsaný návrh citované smlouvy použil jako další důkaz o existenci vzájemných kontaktů mezi těmito stranami, přičemž ve vztahu k osobám žalobcům a jejich chování na trhu vycházel z jejich kapitálového a personálního propojení se společností PLEMO a. s. Hlavním důvodem, proč však žalovaný při svém rozhodování vzal v úvahu i obsah této nepodepsané smlouvy je fakt, že tento obsah svědčí o tom, že předmětem vzájemných jednání smluvních stran nebyl pouze společný program šlechtění, ale i jednání o výši prodejních cen inseminačních dávek a jejich distribuce. O tom, že si účastníci řízení byli vědomi protiprávnosti svého jednání svědčí i dokument „náměty pro smlouvu s Reprogen Tábor a Plemenáři Brno“, jež je součástí správního spisu.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že žalovaný v průběhu správního řízení prokázal, že jednáním žalobců došlo k naplnění skutkové podstaty § 3 odst. 1 zákona, přičemž k dokazování použil všech zákonných prostředků, jimiž mohl zjistit a objasnit skutečný stav věci, logicky vyhodnotil důkazy podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti. Žalovaný řádně a úplně zjistil skutečný stav věci a v podrobném odůvodnění rozhodnutí uvedl, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval.

Zásada hospodárnosti a rychlosti řízení, formulovaná v § 3 odst. 3 správního řádu vyžaduje, aby řízení bylo provedeno s co nejmenšími náklady (požadavek hospodárnosti) a v co nejkratší době (požadavek rychlosti) a tyto požadavky vedou správní orgán i účastníky řízení k tomu, aby v řízení uplatňovali co nejjednodušší prostředky k dosažení zákonného a správného rozhodnutí ve věci. Požadavek rychlosti řízení však není možné nadřadit nad zásadu materiální pravdy, podle níž je správní orgánu povinen zjistit skutečný stav věci,

jež je předpokladem zákonnosti a správnosti jeho rozhodnutí. Uplatňování požadavku na hospodárné a rychlé řízení před správním orgánem proto nesmí vést k porušování jiných zásad správního řízení. Lze proto přisvědčit žalovanému, že správní řízení vedená ve věcech ochrany hospodářské soutěže jsou oproti jiným charakterizována jak závažností protiprávního jednání jejich účastníků, ale i náročným dokazováním, což má následný dopad i do vlastní délky správního řízení.

K námitce 2)

Důvodnou se nejeví ani námitka stěžovatelů, že žalovaný pochybil při stanovení časového plnění napadnuté smlouvy z hlediska posouzení velikosti relevantního trhu v době účinnosti smlouvy v r. 2004, neboť z hlediska procesu šlechtění nelze dopředu stanovovat budoucí ceny (tuto lze stanovit až po komplexním prověření nezávislou organizací nejdříve po 5 letech na základě výsledků, vyhlášených nezávislou organizací), a tedy jakékoliv jednání o budoucích cenách je nemožné a irelevantní.

Jak již Nejvyšší správní soud uvedl výše, za jednání ve vzájemné shodě dle § 3 odst. 1 zákona se považuje určitý společně koordinovaný postup soutěžitelů. Předmětem šetření žalovaného bylo, zda cenová politika účastníků řízení, jež se projevila shodnými prodejními cenami inseminačních dávek plemenných býků na relevantním trhu v rozhodném období tj. v letech 1998 - 2001, mohla být nahodilou, nebo naopak se tak stalo v důsledku jednání žalobců a ostatních účastníků řízení ve shodě. Předmětem šetření se staly prodejní ceny inseminační dávky plemenných býků na relevantním trhu, jejichž výši v rozhodných obdobích stanovovali žalobci a ostatní účastníci řízení a za které byly tyto výrobky v rozhodných obdobích žalobci a ostatními účastníky řízení realizovány. Žalovaný tedy vymezil časově relevantní trh jako období let 1998 - 2001, a v tomto období posuzoval jednání žalobců. Z tohoto pohledu časového vymezení relevantního trhu se jeví jako bezpředmětná námitka žalobců o pochybení žalovaného při stanovení časového plnění napadnuté smlouvy s ohledem na jejich budoucí chování při určování budoucích cen po uplynutí 5 let po účinnosti smluv o spolupráci (tedy v letech 2003 a násl.), tedy v jiném časovém období, než které bylo předmětem šetření.

Tvrzení žalovaného o jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě v posuzovaném rozhodném období má svůj základ právě v průkaznosti trvalých kontaktů mezi žalobci a ostatními účastníky řízení, kdy v rámci jejich vzájemných jednání a setkání docházelo mj. k diskuzím ohledně prodejních cen inseminačních dávek pro chovatele. Jestliže informace o cenách mezi spotřebiteli jsou jevem spíše vítaným a podávají ucelený obraz o cenové politice podniků, výrobců, prodejců, pak tok informací o cenách mezi výrobci vzbuzuje vždy podezření, že se jedná o sjednocování postupu s cílem soutěž na trhu omezit. Vzájemná shoda zdaleka nemusí být vyjádřena toliko jednáním výslovným, ale může být naplněna i pouhou akceptací např. shodných cen účtovaných konkurencí způsobem, který nebudí pochybnosti o úmyslu shodné ceny udržet za jinak nezměněných obchodních, dodavatelských či platebních podmínek. V daném případě účastníci poskytovali naprosto shodné služby, a přesto nevyužívali prostoru svobodné soutěže, když své ceny stanovili a udržovali shodnými. Toto jednání je škodlivým vůči fair soutěžnímu prostředí, a proto jej zákon zakazuje.

V posuzovaném případě je nepochybné, že u žalobců i ostatních účastníků řízení existovaly v rozhodné době shodné ceníky inseminačních dávek plemenných býků dle jednotlivých registrů a za tyto ceny byly inseminační dávky realizovány. O tom, že tak stalo v rozhodném období zcela náhodně či zda náhodu bylo možno vyloučit, prováděl důkazy žalovaný. V kontextu výše uvedeného se pak jako zcela irelevantní jeví námitka žalobců o posouzení velikosti relevantního trhu v době účinnosti smlouvy v r. 2004, neboť předmětem šetření žalovaného nebyly budoucí prodejní ceny inseminančních dávek, nýbrž ceny v rozhodném období r. 1998 - 2001.

K námitce 3)

Dle § 1 odst. 1) zákona je účelem tohoto zákona ochrana hospodářské soutěže na trhu výrobků a výkonů (dále jen "zboží") proti jejímu omezování, zkreslování nebo vylučování. Dle § 2 odst. 1 zákona se tento vztahuje na fyzické a právnické osoby, které se účastní hospodářské soutěže, i když nejsou podnikatelé (dále jen "soutěžitelé").

Žalobce PLEBO BRNO a. s. je akciovou společností a jako předmět činnosti měl v rozhodném období mj. uvedeno „nákup a prodej plemenného, chovného a užitkového skotu, prasat, ovcí, koz, koní, hříbat, selat a běhounů; plnění úkolů státní péče o rozvoj plemenářství v chovu skotu, prasat, koní, ovcí, koz a drůbeže ve smyslu zák. č. 240/91 Sb. v rozsahu oprávnění uděleného Ministerstvem zemědělství ČR; zemědělská výroba, zpracování a prodej zemědělských výrobků". Žalobce Plemenáři a. s. je akciovou společností a jako předmět činnosti měl v rozhodném období mj. uvedeno „plnění úkolů státní péče o rozvoj plemenářství v chovu skotu, prasat, koní, ovcí, koz a drůbeže ve smyslu zák. č. 240/1991 Sb. v rozsahu oprávnění uděleného Ministerstvem zemědělství ČR; nákup plemenného, chovného a užitkového skotu, prasat, ovcí, koz, koní, hříbat, selat a běhounů; obchodní činnost; koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej".

V průběhu správního řízení žalobci uvedli, že podnikají v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat dle zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat (plemenářský zákon), jakož i dříve platného zák. č. 240/1991 Sb., o šlechtění a plemenitbě hospodářských zvířat. V rámci této činnosti po ukončení testace a vyprodukování inseminačních dávek plemenného býka nakupují žalobci stejně jako ostatní účastníci řízení od vlastníka býka inseminační dávky a dál je prodávají, přičemž obchodování s inseminačními dávkami probíhá na základě poptávky chovatelů, jež jsou konečnými odběrateli tohoto výrobku. S ohledem na povahu této vlastní obchodní činnosti žalobců, kteří vyprodukovávají, nakupují a prodávají výrobky (inseminační dávky) konečným spotřebitelům, lze uzavřít, že tito vystupují na relevantním trhu těchto výrobků jako soutěžitelé a není zákonného důvodu, aby se na tuto činnost, byť je regulována také speciálním zákonodárstvím (zákonem ČNR č. 240/1991 Sb., 154/2000 Sb.), neměl nevztahovat zákon o ochraně hospodářské soutěže. Žalobci jsou proto soutěžiteli ve smyslu § 2 odst. 1 tohoto zákona.

K námitce 4)

Jak vyplynulo z výše uvedeného kapitálového a personálního propojení obou žalobců (akcionáři žalobce PLEBO BRNO a. s. jsou 2 fyzické osoby - Ing. Tomášek a Ing. Burian, z nichž každý vlastní 50 % akcií této společnosti, hlavním akcionářem žalobce Plemenáři a. s. je Ing. Tomášek, vlastnící 78 % akcií, vedlejší akcionář Ing. Burian vlastní 9 % akcií), propojení obou žalobců je dáno osobou jak Ing. Tomáška, tak Ing. Buriana. I když oba žalobci jsou kontrolovány stejnými osobami a jsou v tzv. „sesterském postavení", není vyloučeno, aby každý z nich se stal samostatným soutěžitelem na trhu. Žalovaný ani správní orgán 1. stupně nepovažuje za protiprávní ve smyslu § 3 odst. 1 zákona vzájemné dohody žalobců, kteří jsou součástí stejné vlastnické struktury, ale za protiprávní označil ta jednání ve vzájemné shodě mezi žalobci jako samostatnými soutěžiteli a ostatními účastníky řízení, jejich výsledkem byly zakázané dohody o prodejních cenách inseminačních dávek. S touto žalobní námitkou, jež byla uplatněna již v podaném rozkladu se žalovaný ve svém rozhodnutí řádně vypořádal a odůvodnil (str. 20 - 21 rozhodnutí), které dohody a jednání žalobců považuje za zakázané ve smyslu § 3 odst. 1 zákona a vymezil situace, za nichž mezi samostatnými soutěžiteli, jež jsou však v „sesterském postavení", k uzavření zakázaných dohod dojít nemůže.

K námitce 5)

Z šetření, jež provedl žalovaný v souvislosti se zjišťováním informací o procesu výroby inseminačních dávek plemenných býků, vyplynulo, že každý plemenný býk má přidělen tzv. státní registr a pod tímto registrem jsou obchodovány i jeho inseminační dávky.

Jak uvedl žalovaný ve svém vyjádření k podané žalobě, nejvýznamnějším ukazatelem pro porovnání jednotlivých cenových nabídek jinak si konkurujících soutěžitelů byla základní cena za jednotku zboží, tj.za inseminační dávku plemenného býka, uvedená v ceníku žalobců a dalších účastníků řízení a to bez zohlednění případných poskytnutých slev. Za rozhodující pro posouzení protisoutěžního jednání žalobců a ostatních účastníků řízení proto považoval prodejní ceny inseminačních dávek, jež byly těmito uvedeny v jejich cenících. Právě porovnání těchto prodejních cen a zjištění, že se u jednotlivých účastníků řízení prakticky neodlišují, vedlo správní orgán 1. stupně k tomu, aby zjistil, zda se tak v rozhodném období stalo zcela náhodně a prokázal, že v případě, kdy se o náhodný způsob stanovení shodných cen nejednalo, shodná cenová úroveň prodejních cen inseminačních dávek byla výsledkem jednání žalobců a ostatních účastníků řízení ve vzájemné shodě. Pro stanovení objektivní porovnatelné cenové hladiny proto žalovaný vycházel z jednotného kriteria a to výše prodejní ceny výrobku bez zohlednění případných slev, akčních cen apod. Toto shodné nastavení porovnatelného ukazatele ve vztahu ke všem účastníkům řízení včetně žalobců se jeví jako jediným objektivním, neboť právě výše prodejní ceny inseminační dávky byla jakousi „základnou" pro její případnou úpravu na základě individuálního rozhodnutí prodejce ve vztahu k osobě chovatele (a to právě s ohledem na případnou individualitu zvířete, množstevní slevy, akční slevy apod.).

Na základě shora uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 2. 2002, č. j. 2R 1/02-Hr, netrpí ve smyslu § 78 odst. 1 s. ř. s. nezákonností nebo vadami řízení, pro něž by mělo být zrušeno, a proto žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 odst. 1 s. ř. s., kdy žalobce neměl v tomto soudním řízení úspěch a žalovanému oprávněné náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 12. května 2005

JUDr. Václav Novotný, v. r.
předseda senátu

Nejvyšší správní soud v Brně
- 18 -

Za správnost vyhotovení:
Lenka Blechová